

утверждает, что применение традиционных и инновационных методов формирования правописной компетентности будущих учителей начальной школы мотивирует студентов к получению новых знаний по правописанию путем поисков истины и единственно правильных способов выяснения ее, побуждает к обработке большого количества дополнительных лингвистических источников, порождает стремление решить противоречия между правописными знаниями и незнанием орфограмм или пунктограмм.

Ключевые слова: правописная, орфографическая, пунктуационная компетентность будущих учителей начальной школы; метод наблюдения и анализа правописных явлений и фактов; правописный эксперимент; метод упражнений; метод работы с учебно- и научно-информационными источниками; кейс-метод, метод проектов.

Отримано редакцією 3.02.2020 р.

УДК 378

DOI: 10.31376/2410-0897-2020-1-42-39-47

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Ігнатенко Ганна Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій
сілськогосподарського виробництва

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: dekdzn@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8603-6842

Ігнатенко Ксенія Володимирівна

аспірантка

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: budennaj@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-3782-2425

У статті обґрунтовано важливість формування готовності до педагогічної взаємодії в процесі підготовки компетентного педагога професійного навчання. Проаналізовані дефініції «взаємодія» і «педагогічна взаємодія». Визначено, що прояв педагогічної взаємодії відбувається у взаємному спілкуванні та взаємній діяльності. У процесі формування готовності педагога професійного навчання до педагогічної взаємодії особливе місце належить інтерактивним технологіям. Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, цей діалог побудований на основі взаємодії тих, хто навчає, і тих, хто навчається. Якісно підготувати кваліфікованого робітника зможе педагогічний працівник, який володіє компетентностями з проявом високого рівня готовності до педагогічної взаємодії.

Ключові слова: професійна компетентність, педагог професійного навчання, педагогічна взаємодія, діяльність, спілкування.

Постановка проблеми. XXI століття окреслює нові тенденції змін в освітянському просторі. Загалом можна говорити про осучаснення й модернізацію всіх складників системи професійної освіти України.

Одним зі стратегічних напрямів реформування професійної (професійно-технічної) освіти до 2027 року є якість освіти [1].

Зазначена проблема не тільки одна з найбільш важливих, але й одна із найбільш складних для вирішення. Зазначимо, що якість підготовки фахівців обґрунтовано вважається науковцями стратегічним чинником розвитку в країні економіки, зокрема, з точки зору її конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Окреслене відображено у низці освітніх документів: законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепції розвитку педагогічної освіти, Концепції «Нова українська школа», концептуальних засадах Національної доктрини розвитку освіти, затвердженої Указом Президента України від 17.04.2002 № 347/2002, Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року та інших нормативних документах.

Але не можна акцентувати увагу лише на процесуальних змінах у ланках, де

відбувається підготовка фахівців для різних галузей виробництва. Результативність зазначених очікуваних змін буде визначатись і готовністю педагогів професійного навчання до впровадження нових підходів у педагогічну практику. Тобто потребує уваги питання щодо оновленого підходу до підготовки та перепідготовки педагогів професійного навчання, до процесу формування в них компетентності.

Можна констатувати, що сучасні вимоги до якості підготовки освітянина і реальний стан здійснення такої підготовки перебувають у суперечності, подолання якої пов'язано з підвищенням ефективності освітнього процесу з акцентом на різні аспекти процесу формування професійної компетентності педагога професійного навчання, з урахуванням того, що в професійних закладах освіти пріоритетним стає особистісно орієнтований підхід, який передбачає високий рівень сформованості готовності тих, хто навчає, до педагогічної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підготовка фахівців в умовах професійних закладів освіти базується на компетентнісному підході, який має певну генезу впровадження у багатьох європейських країнах.

Професійна компетентність педагога професійного навчання є вирішальною передумовою щодо реформування освітнього процесу в умовах сучасних закладів освіти. Це виокремлює низку проблем, розв'язання яких вимагає всебічного аналізу та вивчення.

Основні ідеї компетентнісного підходу до підготовки майбутніх педагогів висвітлювали як закордонні, так і вітчизняні вчені (Є. Зеєр, А. Маркова, Р. Мільруд, О. Пошетун, Д. Хаймс, А. Хуторської та ін.).

Вважаємо, не втратило своєї актуальності твердження І. Зязюна про те, що мета вищої школи полягає в тому, щоб забезпечити «становлення цілісної й цілеспрямованої особистості, готової до вільного гуманістично орієнтованого вибору й індивідуального інтелектуального зусилля, що володіє багатофункціональними компетентностями» [2].

Освітній процес у педагогічних закладах вищої освіти, де відбувається підготовка педагогів професійного навчання, має свої особливості, які впливають зі специфіки майбутньої професійної діяльності.

Варто зазначити, що для нашого дослідження важливими є наукові напрацювання О. Коваленко, В. Ковальчука, Г. Костюка, В. Курок, О. Леонтєва, П. Лузана, В. Моляко, Н. Ничкало, В. Радкевич, В. Свистун, С. Сисоєвої, В. Семиченко та ін., у наукових здобутках яких є дослідження шляхів підвищення ефективності освітнього процесу підготовки педагога професійного навчання.

Окреслимо дослідження, спрямовані на вивчення різнопланової проблематики взаємодії між учасниками освітнього процесу, зокрема, О. Газмана, Н. Михайлової, С. Юсфіна в ракурсі педагогіки підтримки, А. Белкіна, А. Кравченко та інших – педагогіки взаємодії, Л. Байбородова, який акцентує увагу на педагогіці співробітницької взаємодії.

Але поза увагою залишається питання всебічного дослідження процесу формування готовності педагогів професійного навчання до педагогічної взаємодії.

Метою публікації є розгляд процесу підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до педагогічної взаємодії як складника їхньої професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Навчання здобувачів освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта охоплює дві складові: фахову підготовку у відповідній галузі промисловості та психолого-педагогічну. У процесі професійного навчання необхідно враховувати, що у рамках підготовки кваліфікованих робітників розпочався процес «перезавантаження», який охоплює різні сторони, що потребують осучаснення вимог до фахової діяльності педагога професійного навчання.

Залучаючись до різноманітних видів діяльності, педагог професійного навчання виконує низку функцій: інформативну, розвивальну, виховну, культурологічну, стимулювальну, проектувальну, організаційну, управлінську тощо. Якісне виконання кожної з функцій обумовлене високим рівнем сформованості як ключових, так і професійних компетентностей.

Поняття «компетентність» досить широке, воно охоплює динамічну комбінацію знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей. Саме компетентність визначає здатність особи здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність на високому рівні. Компетентність є результатом навчання на певному рівні вищої освіти, але основа професійної компетентності педагога закладається під час навчання у закладі вищої освіти [3].

Формування професійної компетентності майбутнього педагога відбувається поступово під час активної навчальної, самоосвітньої, методичної, науково-дослідної діяльності. Вважаємо обґрунтованим підхід до розгляду компетентності як співвідношення об'єктивно необхідних складників теоретично-практичної підготовки, метою якої є не лише засвоєння певного обсягу динамічних знань, формування відповідних умінь і навичок, а й формування здатностей застосовувати їх під час самостійної професійної діяльності; формування професійно важливих здібностей, особистісних психологічних якостей та цінностей.

Готовність педагога професійного навчання до майбутньої діяльності визначається рівнем сформованості ключових та професійної компетентностей.

Поняття ключових компетентностей досить багатогранне, його визначення й трактування є предметом дискусій на багатьох рівнях.

Наразі, 17 січня 2018 року, схвалено Європейським парламентом і Радою Європейського Союзу Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя: грамотність (Literacy competence), мовна компетентність (Languages competence), математична компетентність та компетентність у науках, технологіях та інженерії (Mathematical competence and competence in science, technology and engineering), цифрова компетентність (Digital competence), особиста, соціальна та навчальна компетентність (Personal, social and learning competence), громадянська компетентність (Civic competence), підприємницька компетентність (Entrepreneurship competence), компетентність культурної обізнаності та самовираження (Cultural awareness and expression competence) [4].

Дефініція «професійна компетентність» має інтегрований характер. Професійною компетентністю визначається здатність працівника кваліфіковано виконувати певні види робіт у рамках конкретної професії, досягаючи високих кількісних та якісних результатів праці.

Компетентна в певній сфері людина має відповідні якості, здібності, знання, вміння та навички, що дозволяють їй якісно виконувати трудові дії, операції, комплексні роботи і т. д.

За А. Дистервегом, педагог – це майстер, який має «розвинені пізнавальні здібності, досконалі знання навчального матеріалу як з боку змісту, так і форми, як його сутності, так і методу викладання» [5].

На думку В. Кан-Калика та М. Нікандрова, професійна значущість педагогічної діяльності вимагає наявності в педагога високої комунікативної культури та володіння комунікативними технологіями, що спирається, у свою чергу, на природну людську комунікацію в різних її проявах. Комунікабельні люди швидко та легко вступають у спілкування з іншими особами, які беруть участь у розмові, не відіграючи в ній активної комунікативної ролі, але своєю комунікативною поведінкою вміло підтримують розмову. Є люди вкрай нетовариські. Проте в педагогічній діяльності товариськість є не тільки особистісною, а, головним чином, професійно-особистісною рисою людини-педагога [6].

В. Ковальчук акцентує увагу на тому, що ефективність професійної діяльності майстра виробничого навчання ПТНЗ залежить не тільки від його фахових, але й методичних, дидактичних, а також особистісно-комунікативних умінь, що мають постійно розвиватися [7, с. 36].

За визначенням О. Семеног, професійна компетентність педагога – це інтегральна особистісна якість, що включає педагогічну, психологічну, лінгвістичну, мовну, комунікативну, фольклорну, літературну, методичну, інформаційну, дослідницьку компетентності й виявляється на високому рівні готовності до педагогічної діяльності [8, с. 38].

Звернення до аналізу компетентностей педагогів професійного навчання, які визначені у пояснювальних записках до навчальних планів підготовки на освітньому ступені «бакалавр», засвідчує роль дисциплін циклу професійної підготовки у формуванні готовності освітян до педагогічної взаємодії. Так, програмними результатами учіння під час вивчення професійної педагогіки є:

знання основних категорій професійної педагогіки, історичних періодів становлення професійної школи та особливостей сучасного етапу розвитку професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти в Україні, теоретичних засад здійснення процесу виховання зі здобувачами освіти, найбільш ефективних шляхів формування учнівського колективу, складових змісту професійної підготовки здобувачів освіти, технологій методичної роботи;

уміння обґрунтовано визначати науковий апарат педагогічних досліджень, проєктувати етапи виховної роботи з «важкими» учнями професійного (професійно-технічного) навчального закладу та методику роботи з родинами учнів, а також цілі та шляхи професійного становлення, здійснення професійної орієнтації з вступниками та здобувачами освіти;

готовність до проведення порівняльного аналізу системи професійної освіти України та інших держав, до проєктування методів вивчення та впливу на особистість здобувача освіти на основі врахування індивідуальних особливостей, знань мети та завдань виховання, принципів організації виховної роботи, до визначення найбільш ефективних організаційних форм професійного навчання, форм організації навчально-виробничої праці здобувачів освіти, методів і методичних прийомів професійної взаємодії.

Таким чином, аналіз змісту ключових та професійної компетентностей педагога професійного навчання дозволяє визначити важливість готовності до обґрунтованого вибору педагогічних технологій взаємодії з суб'єктами освітнього процесу під час професійного становлення та в майбутній фаховій діяльності.

За окресленими підходами, готовність освітянина до педагогічної діяльності – це прояв різних компетентностей, але ж «серцевиною» педагогічної діяльності є педагогічна взаємодія.

Розглянемо тлумачення понять «взаємодія» («взаємо» і «дія») та «педагогічна взаємодія».

Відповідно до словника української мови «взаємодія» – це взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь [9].

Термін «взаємодія» часто вживаний і як філософська категорія, що відображає процеси впливу об'єктів і породження одним об'єктом іншого. За філософським підходом, взаємодія – це універсальна форма руху, розвитку, взаємодія визначає існування та структурну організацію будь-якої матеріальної системи [10].

Синонімами терміна «взаємодія» є кооперація, співдружність, співробітництво, взаємність, обмін, обопільність, взаємовплив, бригадна праця, зіграність, тісне спілкування.

У ракурсі нашого дослідження акцентуємо увагу на тому, що педагогічна система, передусім характеризується взаємодією суб'єктів освітнього процесу.

Оскільки в основу взаємодії покладена дія, то беремо до уваги, що педагогічна дія – це елемент педагогічної діяльності, педагогічно доцільний, спланований чи імпровізований вчинок вихователя, що спричиняє зміну педагогічної ситуації або особистісні зміни [11, с. 251].

Цінними в рамках нашого дослідження є напрацювання Д. Белухіна, який вказує на наступні складові педагогічної взаємодії: 1) спілкування як складний, багатоплановий процес встановлення та розвитку контактів між людьми, який породжується потребою спільної діяльності, до якої належать обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття й розуміння іншої людини, пізнання самого себе; 2) спільну діяльність як організовану систему активності індивідів взаємодії, спрямовану на доцільне виробництво об'єктів матеріальної й духовної культури [12].

Беручи до уваги викладене, у дослідженні ми виходимо з того, що прояв педагогічної взаємодії відбувається у взаємному спілкуванні та взаємній діяльності суб'єктів освітнього процесу.

До основних функцій спілкування відносять комунікативну (зв'язок людини зі світом у всіх формах діяльності), інформаційну (отримання, зберігання та передавання інформації), когнітивну (усвідомлення сприйнятого завдяки мисленню, фантазії тощо), емотивну (переживання людиною своїх стосунків зі світом), конативну (пов'язана з індивідуальними прагненнями людини до тих чи інших об'єктів, які виступають у формі побуджувальних сил), креативну (пов'язана із творчою перебудовою дійсності). Під час педагогічної взаємодії спілкування є інструментом впливу на здобувачів освіти.

Практично всіх науковців-педагогів об'єднує те, що освітній процес вони розглядають під кутом взаємодії тих, хто навчає, і тих, хто навчається (вихователів і вихованців). Термін «процес» (від лат. *processus* – просування) означає рух уперед, послідовну зміну станів, стадій розвитку; сукупність послідовних дій з метою досягнення якогось результату [10].

Зазначимо, що за сучасними підходами кількість сторін, що включаються до педагогічної взаємодії, не обмежується певною кількісною величиною. Це впливає із особливостей інноваційних педагогічних технологій (особистісно орієнтоване, інтерактивне навчання тощо). У працях І. Дичківської, В. Ковальчука, П. Лузана, В. Манька, Н. Ничкало висвітлюються психолого-педагогічні аспекти запровадження інноваційних технологій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Інновація (італ. *innovazione*) – новина; нові форми організації праці та управління, нові види технологій, які охоплюють не тільки окремі установки та організації, а й різні сфери. Поняття «інновація» означає нововведення [9]. Тобто передбачається використання (введення) чогось нового. Якщо взяти до уваги структуру педагогічного процесу, що становить певну систему (система – порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням та взаємним зв'язком частин чого-небудь [10]), то інноваційний підхід передбачає введення нового у цілі, зміст, методи і форми навчання і виховання, організацію спільної діяльності того, хто навчає, і того, хто навчається.

Оновлення та вдосконалення інноваційних педагогічних технологій продовжується в умовах сучасності на основі узагальнення досвіду минулих років. Функції інновацій різні, але загалом вони розглядаються як засіб підвищення рівня пізнавального і творчого потенціалу тих, хто навчається, у результаті педагогічної взаємодії з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

У глосарії Національного агентства забезпечення якості вищої освіти зазначено, що студентоцентризований підхід (з англ. *student-centered approach*) розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентризований підхід передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти та процесах акредитації освітніх програм, наявність процедур реагування на студентські скарги та ін. Посилюється роль викладача як фасилітатора. Він не лише читає лекції, а й організовує інтерактивне спілкування, сприяє особистісному розвитку студентів, формує атмосферу взаєморозуміння і довіри [13].

Зазначимо, що серед інноваційних технологій особливу увагу приділяють саме інтерактивним технологіям. Аналіз наукових досліджень учених дозволяє у межах нашої публікації інтерактивне навчання розуміти як діалогове навчання, цей діалог побудовано на основі взаємодії тих, хто навчає, і тих, хто навчається. Інтерактивність в освітньому процесі створює можливість взаємодіяти або перебувати у режимі бесіди, діалогу всім його учасникам. Використання інтерактивних технологій в освітньому процесі під час підготовки педагогів професійного навчання зумовлено, з одного боку, необхідністю вдосконалення освітнього процесу, а з іншого – необхідністю формування готовності до педагогічної взаємодії – інтерактивного спілкування та інтерактивної діяльності.

З розвитком педагогічних технологій науковці пов'язують можливості такої побудови освітнього процесу, яка була б ефективною в умовах колективного навчання здобувачів освіти і забезпечувала б успіх педагогічної взаємодії його учасників.

Не менш важливим є те, що в умовах, коли в учнів професійних (професійно-технічних) закладів освіти часто не проявляється інтерес до навчання, виявляється тенденція до деструктивної поведінки, вкрай важливою є готовність педагога професійного навчання вибудувати траєкторію педагогічного спілкування, зокрема, на етапі їхнього професійного самовизначення.

Учені виокремлюють стилі педагогічного спілкування, тобто систему способів та прийомів, які використовують ті, хто навчає, в освітньому середовищі. Ознаки авторитарного стилю: ділові, короткі розпорядження; чітке мовлення, казенний, непрозорий тон; емоції та етичні моменти не беруться до уваги. Ознаки демократичного стилю: товариський тон, інструкції подаються у формі пропозицій. Похвала та догана – з поясненнями. Розпорядження та заборони – з дискусіями. Ознаки ліберального стилю: рівень – конвенціональний, погоджувальний, відсутність елементів схвалення чи догани.

Характеризуючи стилі, не можемо не враховувати особистісні якості педагога, а також характеристики комунікативної ситуації.

Уважаємо, що в умовах сьогодення для досягнення в освітньому процесі рівноправного партнерства, побудованого на засадах різнозбов'язаності, маємо прагнути до демократичного стилю спілкування, який, у свою чергу, потребує високого рівня сформованості у педагогів професійного навчання готовності до педагогічної взаємодії.

Висновки. Дослідження процесу підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до педагогічної взаємодії як складника професійної компетентності потребує всебічного підходу.

Фахова компетентність педагога професійного навчання пов'язана з якостями технічно та технологічно освіченої особистості.

Якісно підготувати кваліфікованого робітника зможе педагогічний працівник, який володіє ключовими та фаховою компетентностями, а отже, і високим рівнем готовності до педагогічної взаємодії, що реалізується через взаємне спілкування та взаємну діяльність зі здобувачами освіти.

Упровадження в освітній процес інтерактивних технологій сприяє підготовці майбутніх педагогів професійного навчання до педагогічної взаємодії.

Подальше дослідження плануємо спрямувати на визначення структури готовності педагога професійного навчання до педагогічної взаємодії, а також на обґрунтування моделі її формування в умовах педагогічного закладу вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80> (дата звернення 15.01.2020).
2. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. Київ; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. С. 10–18.
3. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Формування творчої особистості майбутнього педагога в умовах вищого навчального закладу. *Transformations in Contemporary Society: Humanitarian Aspects. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole*, 2017. S.229–241
4. Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning URL: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/council-recommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_en (дата звернення 15.01.2020).
5. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. Москва: Учпедгиз, 1956. с. 136–374.
6. Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. Москва: Педагогика, 1990. 144 с.
7. Ковальчук В. І. Розвиток педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання ПТНЗ у післядипломній освіті (теоретико-методичний аспект): монографія. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2014. 396 с.
8. Семенов О. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури (в умовах педагогічного університету) : дис.... доктора пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ, 2005. 476 с.

9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980. Т. 1. С. 346.

10. Большой энциклопедический словарь URL: <https://gufo.me/dict/bes/%D0%92%D0%97%D0%90%D0%98%D0%9C%D0%9E%D0%94%D0%95%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%98%D0%95> (дата звернення 10.01.2020).

11. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.

12. Белухин Д. А. Педагогическая этика: желаемое и действительное. Анализ сущности и содержания общепринятых понятий педагогической этики. Москва: Московский психолого-социальный институт, 2007. 128 с.

13. Глосарій. Затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 р. № 9. 4 с. URL: http://www.depmeth.lneu.edu.ua/mou/blog_2.php?entry_id=1493654249&title=%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D1%8F%D0%B2%D0%BE-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC-2019 (дата звернення 20.01.2020).

PREPARING FUTURE PROFESSIONAL EDUCATION TEACHERS FOR PEDAGOGICAL INTERACTION AS A COMPONENT OF THEIR PROFESSIONAL COMPETENCE

Ihnatenko Hanna

candidate of pedagogical sciences, associate professor of department of professional education and technology of agricultural production

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Ihnatenko Kseniia

graduate student

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Introduction. *The XXI Century outlines new trends in the educational field. In general, we can talk about the renewal and modernization of all components of the professional education system of Ukraine. One of the strategic directions for reforming Ukraine's professional education is the quality of education. But the current requirements for the quality of teacher's training and the actual state of its implementation are in conflict. In particular, it is necessary to form the teacher's readiness for pedagogical interaction.*

Purpose. *The purpose of the publication is to review the process of preparing future professional training teachers for pedagogical engagement as a component of their professional competence.*

Methods. *Psychological and educational literature analysis, analogy, induction and deduction.*

Results. *The definition of «professional competence» has an integrated character. Professional competence is defined as an employee's ability to perform certain types of work within a particular profession in a qualified manner, achieving high quantitative and qualitative work results.*

A person who is competent in a certain area has the appropriate qualities, abilities, knowledge and skills to perform work, operations, complex works, etc. with high quality.

The analysis of the content of the key and professional competence of a teacher of professional training allows to allocate a place for his professional formation and professional activity readiness for a reasonable choice of pedagogical technologies of interaction with subjects of educational process.

Synonyms of the term «interaction» are cooperation, commonwealth, cooperation, reciprocity, exchange, mutuality, mutual influence, teamwork, playfulness, close communication.

The manifestation of pedagogical interaction occurs in the mutual communication and mutual activity of the subjects of the educational process.

The main functions of communication are communicative, informative, cognitive, emotional, cognitive, creative. During pedagogical interaction, communication is a tool for influencing educational recipients.

It should be noted that, according to modern approaches, the number of parties involved in pedagogical interaction in the educational process is not limited by a certain quantitative value.

Innovative technologies, in particular, interactive ones, take their place in order to form the readiness of future teachers of professional education for pedagogical interaction. With regard to the pedagogical process, innovation means introducing new things into the goals, content, methods and forms of learning and education, organizing joint activities of the educator and the learner.

Interactive learning is a dialogue learning, this dialogue is based on the interaction of the educator and the learner.

In today's context, to achieve an equal partnership in the educational process, we must strive for a friendly, democratic style of communication.

Originality. *The scientific significance of the results of the conducted research is to highlight the importance of the process of forming future teachers' readiness for pedagogical interaction. On the basis of the conducted analysis the components of pedagogical interaction are defined: communication and joint activity of participants of educational process.*

Conclusion. *Qualified worker can be trained qualitatively by a pedagogical worker who possesses competences in terms of which the high level of his preparation for pedagogical interaction is manifested.*

Further research is aimed at defining the structure of readiness of a professional education teacher for pedagogical interaction, as well as to substantiate the model of its formation in the conditions of a university.

Key words: *competence, key competences, professional competence, teacher of professional training, interaction, pedagogical interaction, activity, communication.*

References

1. *The concept of the implementation of state policy in the field of vocational (vocational-technical) education «Modern vocational (vocational-technical) education» for the period up to 2027.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80> (date of reference 15.01.2020). [in Ukrainian]
2. Zyazyun I. A. (2005) *Philosophy of development and forecast of educational system [text] // Pedagogical skills: problems, searches, prospects: [monograph]* Kiev: Hlukhiv: RIO GSPU, 10-18, [in Ukrainian]
3. Ihnatenko Hanna, Ihnatenko Oleksandr (2017) *Formation of creative personality of a future teacher in terms of higher education institution. // Transformations in Contemporary Society: Humanitarian Aspects. Monograph.* Opole: The Academy of Management and Administration in Opole; ISBN 978-83-62683-99-4 – S.229-241 [in Ukrainian]
4. Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning URL: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/council-recommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_en (date of reference 10.01.2020), [in Ukrainian]
5. Disterweg A. (1956) *Selected pedagogical compositions.* Moscow: Uchpedgiz, 136-374, [in Russian]
6. Kan-Kalik V.A., Nikandrov N.D. (1990) *Pedagogical creativity.* Moscow: Pedagogika, 144
7. Kovalchuk V.I. (2014) *Development of pedagogical skills of masters of vocational training in postgraduate education (theoretical and methodological aspect): monograph.* Zaporizhia: LLC «LIPS» Ltd., 396, [in Ukrainian]
8. Semenoh O. M. (2005) *System of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature (in the conditions of pedagogical university): dissertation of Ph. D. in Pedagogical Sciences: special. 13.00.04 «Theory and Methodology of Professional Education»* Kiev, 476, [in Ukrainian]
9. Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. Institute of Linguistics; under edition of I. I. Institute of Linguistics; under the editorship of I.K. Bilodid. (1970-1980) *Dictionary of Ukrainian language: in 11 volumes*, Kiev: Naukova Dumka, (1) 346, [in Ukrainian]
10. *Large encyclopedic dictionary.* Retrieved from <https://gufo.me/dict/bes/%D0%92%D0%97%D0%90%D0%98%D0%9C%D0%9E%D0%94%D0%95%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%98%D0%95>, (date of reference 10.01.2020) [in Russian]
11. Goncharenko S.U. (1997) *Ukrainian pedagogical dictionary.* Kiev: Lybid., 375, [in Ukrainian]
12. Belukhin D.A. (2007) *Pedagogical ethics: desirable and real. / Analysis of the essence and content of generally accepted concepts of pedagogical ethics.* Moscow: Moscow Psychological and Social Institute, 128, [in Russian]
13. *Glossary / Approved by the decision of the National Agency for Quality Assurance of Higher Education Protocol dated August 29, 2019 № 9. 4* Retrieved from [46](https://www.depmet.hneu.edu.ua/mou/blog_2.php?entry_id=1493654249&title=%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D1%8F%D0%B2%D0%BE-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC-2019(дата звернення 20.11.2020). (reference date 20.01.2020), [in Ukrainian]</div><div data-bbox=)

ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ПРОФЕСИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ИХ ПРОФЕСИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

Игнатенко Анна Владимировна

кандидат педагогических наук, доцент кафедры профессионального образования и технологий
сельскохозяйственного производства

Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко

Игнатенко Ксения Владимировна

аспирантка

Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко

В статье обоснована важность формирования готовности к педагогическому взаимодействию в процессе подготовки компетентного педагога профессионального обучения. Проанализированы понятия «взаимодействие» и «педагогическое взаимодействие». Определено, что проявление педагогического взаимодействия происходит во взаимном общении и взаимном деятельности. В формировании у педагогов профессионального обучения готовности к педагогическому взаимодействию особое место занимают интерактивные технологии. Интерактивное обучение – это диалоговое обучение, этот диалог построен на основе взаимодействия обучающего и обучаемого. Качественно подготовить квалифицированного рабочего сможет педагогический работник, обладающий компетентностями с проявлением высокого уровня готовности к педагогическому взаимодействию.

***Ключевые слова:** профессиональная компетентность, педагог профессионального обучения, педагогическое взаимодействие, деятельность, общение.*

Отримано редакцією 20.01.2020 р.

УДК 378.14:378.22:631/635

DOI: 10.31376/2410-0897-2020-1-42-47-54

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОТОВНОСТІ БАКАЛАВРІВ З АГРОІНЖЕНЕРІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Доценко Наталія Андріївна

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін

Миколаївський національний аграрний університет

ORCID ID: 0000-0003-1050-8193

dotsenkona@outlook.com

У статті представлено аналіз результатів готовності бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища. Представлено порівняння рівнів сформованості готовності до професійної діяльності за планово-мотиваційним, конструктивно-операційним, рефлексивно-оцінювальним, дослідницько-творчим критеріями у бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища в експериментальних та контрольних групах на початку та після завершення експерименту. Доведено, що розроблена технологія підготовки бакалаврів з агроінженерії підвищує рівень умотивованості та самостимулювання щодо роботи в інформаційно-освітньому середовищі.

***Ключові слова:** готовність до професійної діяльності, бакалаври з агроінженерії, інформаційно-освітнє середовище.*

Постановка проблеми. При підготовці сучасних агроінженерів виникає необхідність перетворення системи підготовки, виникає потреба в нових підходах, які пов'язані з міждисциплінарністю навчання та використанням сучасних технологій. Такий рівень підготовки майбутніх агроінженерів забезпечується в умовах інформаційно-освітнього середовища. У міру зміни практик навчання та технологічних інструментів таке навчання продовжує розвиватися. Але не розроблена технологія навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища саме для здобувачів вищої освіти спеціальності «Агроінженерія».